

[ھاققە: 44-47]

ئۇ غەيبىپ(بىلىمىنى) يەتكۈزۈشتە بىخىل ئەمەس . [تەكۋىر: 24]

پېشىۋا ئابدۇررەھمان بىن سەئىدىي (ئاللاھ ئۇنىڭغا رەھىم- شەپقەت قىلسۇن) بۇ ئايەتنىڭ تەپسىرى ھەققىدە مۇنداق دىگەن: " ئۇ ئاللاھ ئۇنىڭغا ۋەھى قىلغان نەرسىگە بىخىللىق قىلمايدۇ . يەنى بىر قىسمىنى يۇشۇرمايدۇ ، بەلكى ئۇ ئاسمان ۋە زىمىن كىشىلىرىنىڭ ئىشەنچلىكى بولۇپ ، پەرۋەردىگارىنىڭ ئەلچىلىكىنى ئوچۇق يەتكۈزدى . ئۇ ئۇنىڭدىن مەيلى باي ياكى نامرات بولسۇن ، ئەمەلدار ياكى پۇقرا بولسۇن ، ئەر ياكى ئايال بولسۇن ، شەھەرلىك ياكى كۆچمەن بولسۇن ھېچكىمگە ھېچنىمىنى تۇتۇۋالمىدى . شۇڭلاشقا ئاللاھ ئۇنى بىر ساۋاتسىز ، بىلىمسىز مىللەتكە ئەۋەتتى . ھەمدە ئۇ تاكى ئۇلار يېتىشكەن ئالىم بولمىغىچە ، بىلىمدا ۋايىغا يەتمىگىچە ئۆلمىدى . . . " تۈگىدى .

شۇڭا پەيغەمبەر پەرۋەردىگارىنىڭ دىنىنى يەتكۈزۈشتە چوڭ ياكى كىچىك بولسۇن قىلچىلىك خاتالىق سادىر قىلمىدى . بەلكى ئۇ ئۇلۇغ ئاللاھنىڭ دائىملىق ساقلىشىدا بولۇپ كەلدى .

ھۆرمەتلىك پېشىۋا ئابدۇل ئەزىز بىن باز (ئاللاھ ئۇنىڭغا رەھىم- شەپقەت قىلسۇن) [ئىبنىۋ باز فەتىۋالىرى ، 6- ج ، 371-ب] تە مۇنداق دىگەن :

" بارلىق مۇسۇلمانلار پەيغەمبەرلەرنىڭ ، بولۇپمۇ مۇھەممەدنىڭ(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئاللاھتىن يەتكۈزگەن نەرسىلىرىدە خاتالىقتىن خالى ئىكەنلىكىگە بىردەك بىرلىككە كەلدى .

ئاللاھ مۇنداق دىگەن : **ساقىغان يىلتىزلار بىلەن قەسەمكە[1] ، سىلەر نىھەمراھىڭلار (يەنە مۇھەممەد ﷺ يەھىيەسىسالام) ضىمراھ بولمىدۇ ۋە يولدىن ئادا شىمىدۇ[2] . (خۇدا) ئۇنىڭغا خاھىش بويىچە سىزنىڭ ئىسمىڭىزنى[3] . سىلەر ئۇنىڭغا نازىل قىلىنغان ۋەھىيىلەر سىزنىڭ ئىسمىڭىزنى[4] . ۋەھىيىڭىز ئۇنىڭغا كىچىك سىرەشتە (جىبرىئىل) تەلەم بەردى .**

[نەجىم(يۇلتۇز) : 1-5]

پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئاللاھتىن يەتكۈزگەن بارلىق نەرسىلەردە سۆز بولسۇن ، ئىش- ھەرىكەت ۋە ئۇ تەستىقلىغان نەرسىدە بولسۇن خاتالىقتىن خالى . بۇ ھەقتە ئالىملار ئارىسىدا ھېچقانداق تالاش- تارتىش يوق . " تۈگىدى .

ئۇممەت ئەلچىلەرنىڭ ئەلچىلىكىنى يەتكۈزۈشتە خاتالىقتىن خالى بولۇپ ، ئۇلار ئاللاھ ئۇلارغا ۋەھى قىلغان نەرسىدە كۈچتىن قالدۇرۇلغانلىرىدىن باشقىسىنى ئۇنتىمايدۇ دەپ بىرلىككە كەلدى . ھەمدە ئاللاھ ئۇنى ئەلچىسىگە ئوقۇپ بىرىشكە ، شۇنىڭ بىلەن ئاللاھ ئۇنىڭدىن ئۇنتۇلۇرۇشنى خالىغاندىن باشقىسىنى ئۇنتىماسلىققا كاپالەت بەردى . ھەمدە پۈتكۈل قۇرئاننى ئۇنىڭ قەلبىدە ساقلاشقا كاپالەت بەردى . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : **سانا (قۇرئاننى) ئوقۇتتىمىز، اللە (نەسخە) قىلماقچە بولغان**

[ئەئەبلا (ھەممىدىن يۈكسەك): 7]

ئۇنىڭدىن باشقىسىنى ئۇنتۇمىسىن . (سۇرە ئىبراھىم 17) . سانا ئۇنى ئوقۇدىڭىز بىر نەرسىنى ئۇنتۇمىسىڭىز (يەنە جىبرىئىل) . سانا ئوقۇدىڭىز بىر نەرسىنى ئۇنتۇمىسىڭىز .

[قىيامەت : 17-18]

ئىسلام پېشىۋاسى (فەتىۋالار توپلىمى، 18-ج، 7) دە مۇنداق دىگەن :

پەيغەمبەرلەرنىڭ پەيغەمبەرلىكىنى كۆرسىتىدىغان ئايەتلەر ئۇلارنىڭ ئاللاھتىن يەتكۈزگەن ئۇلارنىڭ ئاللاھتىن يەتكۈزگەن نەرسىلەردە خاتالىقتىن خالىقنى كۆرسىتىدۇ . شۇڭا ئۇلارنىڭ بەرگەن خەۋەرلىرى پەقەتلا راست . مانا بۇ پەيغەمبەرلىكنىڭ مەنىسى . ھەمدە بۇ ئاللاھنىڭ ئۇلارغا غەيبى ئىشلارنى خەۋەر قىلىدىغانلىقى ۋە ئۇلارنىڭ ئۇنى كىشىلەرگە خەۋەر قىلىدىغانلىقىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ . شۇڭا ئەلچى كىشىلەرنى دەۋەت قىلىشقا ھەمدە ئۇلارغا پەرۋەردىگارىنىڭ ئەلچىلىكىنى يەتكۈزۈشكە بۇيرۇلغان . " تۈگىدى .

ئىككىنچى : پەيغەمبەرلەرنىڭ كىشىلەرگە ئوخشاش خاتالىق سادىر قىلىدىغانلىقىغا كەلسەك ، ئۇ ئىككى خىل ئەھۋالغا ئىگە :
1- ئۇلاردىن چوڭ گۇناھلارنىڭ سادىر بولماسلىقى :

چوڭ گۇناھلار پەيغەمبەرلەردىن ھەرگىز سادىر بولمايدۇ ھەمدە ئۇلار چوڭ گۇناھلاردىن ساقلانغان ، مەيلى پەيغەمبەرلىكتىن بۇرۇن ياكى كىيىن بولسۇن .

ئىسلام پېشىۋاسى ئىبنى تەيمىيە (فەتىۋالار توپلىمى ، 4.ج 319) دا مۇنداق دىگەن :

" پەيغەمبەرلەرنىڭ كىچىك گۇناھلاردىن ئەمەس ، چوڭ گۇناھلارنى ئۆتكۈزۈشتىن ساقلانغانلىقى توغرىسىدىكى قاراش كۆپلىگەن ئىسلام ئالىملىرى ۋە بارلىق مەزھەپلەرنىڭ قارىشى . ۋە شۇنىڭدەك تەفسىرشۇناسلار ، ھەدىيىشۇناسلار ۋە فىقھىشۇناسلارنىڭ قارىشى . ئەمەلىيەتتە ، پىشقەدەملەر ، ئىماملار ، ساھابىلەر ، تابىئىيىنلار ھەمدە ئۇلارغا ئەگەشكەنلەردىن پەقەت مۇشۇ قاراشقا مۇۋاپىق كىلىدىغان بايان نەقىل قىلىنغان . " تۈگىدى .

2- ئەلچىلىكى يەتكۈزۈش ۋە ۋەھىي بىلەن مۇناسىۋەتسىز ئىشلار :

كىچىك گۇناھلارغا كەلسەك ، بۇلار ئۇلاردىن ياكى بەزىلىرىدىن بەزىدە سادىر بولغان . شۇڭلاشقا كۆپچىلىك ئالىملار ئۇلار كىچىك گۇناھلاردىن خالى ئەمەس دىگەن قاراشتا . بىراق ئۇلاردىن سادىر بولغاندا ، ئۇلار ئۇنى داۋاملاشتۇرۇۋەرمىگەن . بەلكى ئاللاھ ئۇلارغا ئۇنى كۆرسىتىپ بەرگەن ھەم ئۇلار ئۇنىڭدىن تەۋبە قىلىشقا ئالدىرىغان .

ئۇلاردىن كىچىك گۇناھلارنىڭ سادىر بولغانلىقى ھەمدە ئۇلارنىڭ ئۇنى داۋاملاشتۇرمىغانلىقىنىڭ دەلىلى : ئاللاھنىڭ ئادەم ھەققىدىكى سۆزى : « ظادەم صەرۋەردىعضار عنعت (ظەمر عضة) خەلاصلق قەلدىع ، شذ نعت بعلەن ظذ ظازدىع 121. ظاندىع صەرۋەردىعضار ظذنىع تاللىدىع ، ظذنىع تەۋبەسىن قوبىل قەلدىع ۋە ظذنىع ھەدىيەت قەلدىع . » [تاھا : 121-122] بۇ بولسا ئادەمدىن گۇناھنىڭ سادىر بولغانلىقى ، بىراق ئۇنىڭ ئۇنى داۋاملاشتۇرمىغانلىقى ھەمدە ئۇنىڭ ئاللاھقا تەۋبە قىلغانلىقىنىڭ دەلىلى .

يەنە مۇنۇ سۆزى : « مذسا ظئىتتە: بذ شەيتاننعت ظعشعدذر، شىبھەسىزكەم، شەيتان ظازذرغذذع ظاشكارا دشمةندذر

15. مذسا ظئىتتە: صەرۋەردىعضار عم! مەن ھەققەتتەن ظازەمضە زلذم قەلدىعم. ماثا مەغصەرتە قەلغەن . اللە ظذنىعنا

مەغصەرتە قەلدىع، اللە ھەققەتتەن ناھايەت مەغصەرتە قەلغذذعدذر، ناھايەت مئھربانذر . » [قەسەس (ھىكايىلەر) :

[16-15]

مۇسا (ئۇنىڭغا ئامانلىق بولسۇن) گۇناھنى تونۇدى ھەمدە ھىلىقى مىسىرلىقنى ئۆلتۈرۈۋەتكەندىن كىيىن ئاللاھتىن كەچۈرۈم

ظلمن ظلة لؤة تته زور ظازابقا دذحار بولاتتعتلار 68. (ظع جعهاد قعلغذحعلار جاماظةسع!) غة نعمتت ظالغان نةرسة تارنع هالال ؤة صاك بعلعص ية تارلار، الله (نعت ظمة مرعضة مذخالعصة تحلعلك قعلعش) دعن قورقذتارلار. الله هة قعقة تة ن مة غصعرة ت قعلغذحعدذر، (بة ندة لعرعضة) مئهرعباندر. « [ئە نفال (غەنمەتلەر) : 67-69] ئايەتلەرنى چۈشۈرۈپ ، ئۇلارغا غەنمەتنى هالال قىلدى .

بۇ ھەدىستىن شۇ ئىنىقى ، پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) نىڭ ئەسىرلەردىن تۆلەم ئىلىشىنى تاللىشى ساھابىلىرى بىلەن كىڭەشكەندىن كىيىن ، ئۆزىنىڭ ئىجتىھادى بىلەن بولغان ، ھەمدە ئۇ ھەقتە ئاللاھتىن ۋەھىيگە ئىرىشمىگەندى .

ئۇنىڭ مۇنۇ سۆزى : **تەرىنى تۈردى ، ۋە يۈزىنى ئۇرۇۋالدى . چۈنكى ئۇنىڭ قېشىغا بىر ئەما كەلدى .** [ئەبەسە (تەرىنى تۈردى) : 2-1]

بۇ ھەممىگە تونۇشلۇق ئىسىل ساھابە ئابدۇللاھ بىن ئۇممۇ مەكتۇم بىلەن ئاللاھ ئەلچىسى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئوتتۇرىسىدىكى ھىكايە بولۇپ ، ئاللاھ ئۇنىڭدا پەيغەمبەرنى ئەيىپلىگەن .

ئىسلام پېشىۋاسى (فەتىۋالار توپلىمى : 4. ج 320) دە مۇنداق دىگەن :

" كۆپچىلىك ئالىملاردىن نەقىل قىلىنغان نەرسە شۇكى ، ئۇلار ، يەنى ، پەيغەمبەرلەر كىچىك گۇناھلاردىن خالى ئەمەس ، بىراق ئۇلار ئۇنى داۋام قىلمايدۇ . ۋە ئۇلار ، بۇ مەلۇم ئەھۋالدا يۈز بەرمەيدۇ ، دىمەيدۇ . ھەمدە ئۇلار ھەرقانداق ئەھۋالدا مۇتلەق خاتالىقتىن خالى دىگەن سۆزى نەقىل قىلىنغان ھەمدە ئەڭ كۆپ نەقىل قىلىنغان تۇنجى مەزھەپ بولسا رافىزەلەر بولۇپ ، ئۇلار : پەيغەمبەرلەر ھەتتا ئۇنتۇش ، سەۋەنلىك ۋە خاتا چۈشىنىش سەۋەپلىك يۈز بىرىدىغان خاتالىقلاردىنمۇ خالى ۋە ساقلانغان دەيدۇ . " تۈگىدى .

بىر قىسىم كىشىلەر ، پەيغەمبەرلەرنى گۇناھ ئۆتكۈزىدۇ دېيىش باشباشتا قىلىق دەپ قارايدۇ . ھەمدە بۇنى دەلىللەيدىغان قۇرئان ۋە ھەدىس تېكىستلىرىنى خاتا چۈشەندۈرىدۇ . ھەمدە ئۇلارنى بۇ سۆزگە ئىنتىرىدىغىنى ئىككى شۈبھىلىك :

بىرىنچى : ئاللاھ بىزنى پەيغەمبەرلەرگە ئەگىشىشكە ۋە ئۇلارنى ئۆلگە قىلىشقا بۇيرىغان . ئۇلارغا ئەگىشىشكە دىيىلگەن بۇيرۇق ئۇلار قىلغان ھەرقانداق ئىش بىزنىڭ ئەگىشىشىمىزگە ئۆلگە بولۇشىنى لازىم قىلىدۇ . ھەمدە ئۇلارنىڭ ھەرقانداق ئىش-ھەركەت ۋە ئىتىقادى ئىبادەت . ئەگەر بىز پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) گۇناھ ئۆتكۈزىدۇ دىسە ، بۇ يەردە تەڭقىسلىق شەكىللىنىدۇ . چۈنكى بىز ئۇنىڭ ئۆلگىسىگە ئەگىشىشكە بۇيرۇلغىنىمىز ئۈچۈن ، پەيغەمبەر سادىر قىلغان بۇ گۇناھنى دوراپ قىلىشقا بۇيرۇلغان بولىمىز . يەنە بىرلا ۋاقىتتا بىز ئۇنىڭغا قوشۇلمايمىز ياكى قىلماسلىققا بۇيرۇلغانمىز . چۈنكى ، ئۇ بىر گۇناھ .

بۇ شۈبھىلىك دۇرۇس ، ھەمدە ئەگەر بۇ گۇناھ يۇشۇرۇن بولسا ، تائەت ئەمەللىرى بىلەن ئارىلىشىپ قالىدىغان دەرىجىدە ئاشكارا بولمىسا مۇۋاپىقتۇر . بىراق ئۇلۇغ ئاللاھ ئەلچىلىرىگە ئۇلارنىڭ قەيەردە خاتالاشقانلىقىنى بايان قىلىپ بەردى ، ھەمدە ئۇلارنى كېچىكتۈرمەستىن تەۋبە قىلىشقا مۇۋەپپەق قىلدى .

ئىككىنچى : گۇناھلار تاكامۇللۇققا زىت ھەمدە ئۇ بىر يىتەرسىزلىك . بۇ ، ناۋادا ئۇنىڭغا تەۋبە بولمىغاندا توغرا . چۈنكى تەۋبە

گۇناھقا كەچۈرۈم ئېلىپ كېلىدۇ . ھەمدە تاكامۇللۇققا زىت كەلمەيدۇ ھەمدە ئۇنى قىلغۇچىنى ئەيىبلەشكە يۈزلەندۈرمەيدۇ . بەلكى نۇرغۇن ئەھۋاللاردا بەندە گۇناھ ئۆتكۈزۈشتىن ئىلگىرىكىگە قارىغاندا ، تەۋبە قىلغاندىن كىيىن تىخىمۇ ياخشى بولۇپ كېتىدۇ . ھەممىگە مەلۇم ، پەيغەمبەردىن گۇناھ سادىر بولىدۇ ، ئۇ شۇئان تەۋبىگە ۋە كەچۈرۈم سوراشقا ئالدىرىدى ، شۇڭا پەيغەمبەرلەر گۇناھنى داۋاملاشتۇرمايدۇ ، ۋە ياكى تەۋبىنى كېچىكتۈرمەيدۇ . چۈنكى ئاللاھ ئۇلارنى ئۇنىڭدىن ساقلىدى ، ھەمدە ئۇلار تەۋبە قىلغاندىن كىيىن بۇرۇنقىغا قارىغاندا تىخىمۇ مۇكەممەل بولۇپ كەتتى .

3- بىر قىسىم دۇنيا ئىشلىرىدىكى مەقسەتسىز خاتالىق :

دۇنيا ئىشلىرىدىكى خاتالىقلارغا كەلسەك ، گەرچە ئۇلارنىڭ ئەقلى كامىل ، چۈشىنىشى كۈچلۈك بولسىمۇ ، ئۇلارنىڭ ئۇنداق خاتالىقلارنى سادىر قىلىشى توغرا . ئۇ بولسا بىزنىڭ پەيغەمبىرىمىزنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بىر قىسىم پەيغەمبەرلەردە يۈز بەرگەن . ھەمدە ئۇ تۇرمۇشنىڭ تىبابەت ، دېھقانچىلىق قاتارلىق ھەر خىل ساھەلىرىدە يۈز بەرگەن .

مۇسلىم سەھىيەدە (6127) رافىئى بىن خەدىجىدىن نەقىل قىلدىكى ، ئۇ مۇنداق دېگەن : " ئاللاھ پەيغەمبىرى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مەدىنىگە كەلدى ، ھەمدە ئۇلارنىڭ خورمىنى چاڭلاشتۇرىدىغانلىقىنى بىلدى . شۇنىڭ بىلەن ئۇ : **سىلەر نىمە قىلىۋاتىسىلەر ؟** دىدى . ئۇلار : " بىز دائىم مۇشۇنداق قىلاتتۇق . " دىدى . ئۇ : **ئەگەر سىلەر ئۇنى قىلمىساڭلار ياخشى بولامدېكىن .** دىدى . شۇنداق قىلىپ ئۇلار ئۇنى قىلمىدى . ۋە ھوسۇل كىمىيىپ كەتتى . ئۇلار ئۇنىڭغا بۇ ئەھۋالنى ئېيتتى ھەمدە ئۇ : **مەن پەقەت بىر ئىنسان ، ئەگەردە مەن سىلەرنى دىنىڭلار توغرىسىدا بىر ئىشقا بۇيرىسام ، ئۇنى قىلىڭلار . ئەگەردە ئۆز قارىشىم بويىچە بىر ئىشقا بۇيرىسام ، مەن پەقەت بىر ئىنسانمەن .** دىدى . شۇڭلاشقا مەلۇم بولدىكى ، پەيغەمبەرلەر ۋەھىيگە نىسبەتەن ، خاتالىقتىن ساقلانغان . بىز پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ۋەھىيەتكۈزۈشى ھەققىدە تۆھمەت قىلىدىغان ، ھەمدە ئۇنىڭ بەلگىلىگەن قانۇنلىرىدىن شەكىللىنىدىغان ھەمدە بۇ ئۇنىڭ شەخسىي ئىجتىھادىي قارىشىدىن ئىبارەت دەيدىغانلاردىن ئاگاھ بولۇشىمىز كىرەك . پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئۇنداق ئىشنى ھەرگىز قىلالمايدۇ . ئاللاھ مۇنداق دېگەن : **ئۇ ئۆز كۆڭۈل خاھىشى بىلەن سۆزلىمەيدۇ . پەقەت ئىلھام قىلىنغان ۋەھىينىلا سۆزلەيدۇ .** [نەجم(يۇلتۇز) : 3-4]

فەتىۋالار دائىمىي كومىتېتىدىن : پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەر خاتالىق ئۆتكۈزەمدۇ ؟ دەپ سورالدى . ئۇلار جاۋاب بېرىپ مۇنداق دىدى : " شۇنداق ، ئۇلار خاتالىق ئۆتكۈزىدۇ . لىكىن ئاللاھ ئۇلارنى خاتالىقىدا داۋام قىلدۇرمايدۇ . بەلكى ئاللاھ ئۇلارغا ۋە خەلقلەرگە رەھىم-شەپقەت قىلىپ خاتالىقىنى ئۇلارغا كۆرسىتىپ بېرىدۇ ، ھەمدە ئۇ ئۇلارنىڭ خاتالىقىنى كەچۈرۈۋېتىدۇ ھەمدە ئۆز پەزىلى-كەرىمى ۋە رەھىم-شەپقىتى بىلەن ئۇلارنىڭ تەۋبىسىنى قوبۇل قىلىدۇ . چۈنكى ئاللاھ تولمۇ كەچۈرگۈچى ۋە ناھايىتى مېھرىبان . بۇلار بۇ ھەقتە سۆزلەنگەن قۇرئان ئايەتلىرىنى ئۆگەنگۈچىلەرگە ئايدىك . "

[دائىمىي كومىتېت فەتىۋالىرى ، 3194]

ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .